

A KPVDSZ Vörös Meteor TE. Foton Barlangkutató Csoport 1977. évi

jelentése

T a r t a l o m

1977. évi rövid beszámoló

Bihar expedíciók III.

A Legény-Leány-barlang faunája

Szoplaki Ördöglyuk

Pilis-barlang

Pilis-tető, Ingó kövek-barlangja

Pilis-hegység: Leány-, Legény-barlang lezárása

Kutatócsoporthozunk 1970. január 30-án alakult meg 5 fővel, az éllelmiszterker. Titán Csoporthozból váltunk ki. Kis baráti társaságunk alkotta azt a magot, melyre jelenlegi aktív gárdánk felépült.

Uj csoport, uj tervek, elképzelések, oétkitüzések: ezeket most hét év távlatából nézve elmondhatjuk - sikerült minden.

Céltüzésünk volt:

- résztvenni az akkor beinduló barlangkataszterezési munkákban,
- elkészíteni a jelentősebb magyarországi barlangok fotódokumentációját,
- új kutatási területeket választani /Pilis, Bükk, Bakony/ s ott eredményes feltáró munkát végezni,
- a feltárásokkal párhuzamosan elvégezni az adott munkaterületen a régészeti, őslénytani leletmentést,
- leletmentő munkatáborok fotódokumentációját és filmdokumentációját elkészíteni /Kőlyuk II., Gaja-szurdok: Rigó-barlang/,
- ismeretterjesztő előadásokkal, dia- és filmvetítésekkel jártuk és járjuk a KISZ-klubokat, sportegyesületeket, bemutatva a természetjárás, a barlangkutatás szépségeit,
- hazai, valamint külföldi barlangkutatókkal kitűnő kapcsolataink vannak. Csoportunk nemcsak a magyarországi karszterületeket járja, eljutottunk Jugoszláviától, Olaszországtól Svédorszáig; a Gyergyói-havasoktól a Skót-felföldig.

Röviden beszámolunk 1977. évi tevékenységünkről:

1. Románia - Bihar expedíciók /1977. január, április/

Folytattuk terepbejárásainkat a Bihar-karsztvidéken, végigjártuk a Királyhágó-barlangjait /Zichy-barlang, Igrio-barlang/, majd felkerestük a Nagyváradtól 20 km-re lévő Bethia-i Krátert. Áprilisban a Pádis újabb területein kutattunk /Barzai-árok, Dalaleasa, Ponor-rét/.

2. Csehszlovákia, Morva-karsztvidék

Brno-i barlangkutatók meghívására csoportunk 10 fővel vett részt a Jadovnicei nemzetközi találkozón. Ismerkedtünk a környék kisebb-nagyobb barlangjaival /Dagmar-barlang, Pick Dama-barlang/. Szlovák barátainktól meghívást kaptunk a júliusban kezdődő

Barázdálás expedícióra. /Mi nem mehettünk, helyettünk a Diogenesz csoportból mentek./

3. Tési-fennsík, Országos Barlangos Találkozó

E nagyon jól sikerült rendezvény a Vértes - Bakony táborunk utolsó állomása volt. Diavetítéses beszámolót tartottunk az elmúlt év eseményeiről, táborairól.

4. Legény-, Leány-barlang lezárása /1977. július 10-25./

Az Országos Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Intézetének kérésére kétéves táborunk során lezártuk mindkét objektumot. Januártól minden hónap második vasárnapján ügyeletet tartunk, ekkor látogathatók a barlangok.

5. Tátra '77.

A lengyel barlangkutatók évenkénti iskolatáborán 1973 óta kisebb-nagyobb létszámmal részt veszünk. Több alkalommal láttuk mi is vendégül krakkói, zakopanei barátainkat.

Ez évi /1977. augusztus 3-29./ táborunkat - sajnos - a szó szoros értelmében elmosta az eső.

6. Angliai Nemzetközi Barlangkutató Találkozó

Csoportunk 3 fővel vett részt a nemzetközi rendezvényen. Utunk során felkerestük Ausztria és Franciaország karsztvidékét is. Angliában a Skót-felföld volt legtávolabbi ólpontunk.

Kutatócsoportunk 21 főre gyarapodott, az 1970-es kis csapatból csak ketten maradtunk. Új társaink részére gyakorlati és elméleti oktatásokat szervezünk. Részt veszünk a Barlangi Mentőszolgálat munkájában is. Felszerelésünk pótlását, hazai és külföldi táboraink költségeit munkák vállalásával biztosítjuk.

Pilis-hegység: Leány-, Legény-barlang lezárása

A Pilis-hegység a Dunakanyar szögletében helyezkedik el. Délnyugaton a dorogi és a vörösvári völgy határolja. A Budai-hegységgel együtt Dunazug-hegységnek is nevezik. A Dunakanyarban vulkanikus eredetű hegyek sorakoznak, nyugati fele mészkő és dolomit. Legmagasabb pontja a Pilis /757 m/, melynek hosszukás koporsó alakú tőmbje Pilisszentkeresztől nyugatra emelkedik. /Dobogókő 700 m; Urakasztala 594 m; Nagykevély 535 m/ Triász mészkő alkotja tömegét, ehhez oldalról andezit simul, a harmadkori vulkanikus tevékenység emlékeként. Az egész karsztvidék vízben igen szegény, mert a csapadék elnyelődik, s a mélyben barlangokat képez.

A Pilis-hegységben a barlangok egy részét a kőzetek törésvonalai mentén feltörő hévizek alakították ki, s csak később formálta tovább a felülről beszivárgó csapadékvíz.

A Leány- és Legény-barlang barlang bejárata Klastrompuszta felett, a Csévi-szirtek tövében nyílik, a Pilis-tető nyugati oldalában, 420 m tszf. magasságban. E két barlang egymástól kb. 60 m távolságban található, feltárásukon 1930 óta dolgoztak barlangkutatók és turisták.

A Leány-barlang üregeinek hossza 200 méter, legmélyebb pontja 40 m-re a bejárat szintje alatt található. A Legény-barlang valamivel nagyobb, járatai beosült hossza 340 m, legmélyebbre, 45 méter mélységig a Sárlyuk nevű aknájában juthatunk.

Mindkét barlang bejáratí osarnokában végeztek régészeti ásatást, így a Leány-barlangból előkerültek középkori pénzhamisító eszközök, római kori bronz fésű, a Legény-barlang kitűltéséből neolitik-kori cserépmaradványok stb.

A 60-as évek végén még mindkét barlang belső termeiben nagyobb tömegben tanyáztak de-

nevérek, ezeknek száma a barlangok rendszeres látogatásam szándékos elpusztításuk, valamint a vegyszeres növényvédelem miatt rohamosan oszlik. 1975 végén már csak elvétve 1-2 telet denevért találtunk az eldugottabb járatokban.

A barlangok élővilága a külső behatásokra különösen érzékeny. Rendkívül fontos az 1961. évi 18. számú törvényerejű kormányrendelet határozata, mely szerint hazánk valamennyi barlangja és azok közvetlen környéke természetvédelmi terület. Ez a szigorú védelem egyben a barlangok élővilágának nyugalalmát, háborítatlanságát is biztosítja.

A törvényben biztosított védelem ellenére a barlangok oseppekőveinek vandál pusztítását, a denevérek létszámának rohamos oszlikését tapasztalhattuk. A KPVD SZ Vörös Meteor TE. Foton barlangkutató csoportja, amely a Pilis területén folytat évek óta kutatómunkát, benyújtotta az Országos Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Intézetéhez a két barlang lezárásának részletes tervét. A Leány-, Legény-barlang lezárásának tervét az Intézet jóváhagyta, így került sor 1977. július 10-24. között kutatótáborunkra. E két hét alatt a helyszíntre szállítottuk a szükséges anyagokat: omentet, sódert, vizet, kisméretű légoltalmi ajtókat stb. Az itt felsoroltakat jórészt hátton vittük fel a Klastrompusztai turisztaháztól a barlangok szájáig. A munkálatok közben előkerült kis oserép- és osontmaradványokat továbbítottuk a Magyar Állami Földtani Intézetnek.

Az MKBT rendezésében 1978. március 13-án 17 órakor kezdődő előadáson ismertetjük a lezárás előzményeit, előkészítésének, kivitelezésének folyamatát, a már lezárt barlangokban jelenleg folyó munkálatokat /térképezés, műszeres mérés, denevérek megfigyelése stb./.

Pilis-barlang

A Pilis tömbjében, a Vaskapu-völgy baloldalán található az felett 50 m magasan. 1970. október 6-án térképezte fel a 150 m hosszú barlangot a KPVD SZ Vörös Meteor TE. Diogenesz csoportja. Az átlag 1 m széles, de 4-6 méter magas járat felső részén szép retek oseppekőveket találunk, a kürtő előtti szakaszon kis tetarátákat, 2-3 méteres oseppekőlefolyást láthatunk. A téli időszakra rendszeres vendégei a barlangnak a denevérek. A közönséges denevér több egyedét, valamint kis patkósorru denevéreket találtunk a folyosó falain, mennyezetén. A barlangot a gyakori vandál látogatók erősen pusztítják, a képződmények és a téli álmat alvó denevérek védelme csak a barlang lezárásával oldható meg.

Csoportunk 1975 óta rendszeresen végez megfigyeléseket a barlangban /hőmérsékletmérést, denevérek megfigyelése stb./. Az OKTVH Barlangtani Intézetének felkérésére 1978. évben lezárjuk a Pilis-barlangot.

Pilis-tető, Ingókövek-barlangja

Lorberer Árpád 1974-ben elhangzott előadásán ismertette a Pilis-hegység karsztjelenségeit. Utmenti-viznyelőként említve e barlangot, melyet csoportjával próbáltak feltárni. Kutatócsoportunk az előadóval történt megbeszélés után 1974 őszén megkezdte a közben beszakadt viznyelő kibontását. A munkát nehezítette a sok többmázsás kő, illetve az errefelé járók tevékenysége, mert a kihordott követ-törmelékkel visszadobálták az aknába. Jelenleg 9 m mélyre jutottunk, részben a szalkőben a hasadékok mellett vésvé. Áosolattal biztosítottuk az akna falait. Az 1978. évben nagyobb kutatótáborot tervezünk a barlang feltárására. Kutatási engedélyt kérünk erre a munkaterületünkre is.